

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

Basisschool De Kikkenduut

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: **Basisschool De Kikkenduut**

Bestuur: Stichting Opmaat

Datum bezoek: 19 november 2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Ina Latuputty

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat de mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
  - a. extra handen / omvang van de klassen
  - b. speciale onderwijsmaterialen
  - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
  - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
  - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

---

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit schoolondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: Peter Ketelaars (directeur), Marie-Louise Sprangers (intern begeleider), Saskia van Duijnen Montijn (teamleider, groepsleerkracht), Yvonne Hoozemans (consulent), Corine van der Steen (ouder), Wendy Westerhof (ouder).
- observaties bij enkele lessen: drie groepen 1/2, groep 3, groep 5/6, groep 7.
- een teamgesprek - aanwezig waren: een representatief deel van het team.

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoeften.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

Basisschool de Kikkenduut ligt midden in de stad Oisterwijk. De leerlingen zijn afkomstig uit de gehele stad. De school valt onder het bestuur van de Stichting Opmaat. De Kikkenduut profileert zich als een school waar het kind centraal staat en onderwijs is gebaseerd op de eigenheid van het kind. De kernwaarde van de school is:

- eigenheid (ik)
- zelfontplooiing (groei)
- saamhorigheid (met jou)

Samengevat in één zin vormt de kernwaarde: "Ik groei samen met jou"

De school telt op 299 leerlingen. Zij zijn verdeeld over 12 groepen. De rekenkundig gemiddelde groepsomvang bedraagt op 1 oktober 2015 24,9 leerlingen.

Het schoolgebouw heeft een grote centrale hal met een podium. Hier kunnen leerlingen werken aan verschillende werkplekken. In de gang zijn tevens enkele werkplekken gecreëerd. De lokalen bevinden zich grotendeels om de hal en hebben elk een dieren naam. De school heeft een plein met klimtoestellen, een schooltuin, kippen en voor het gebouw een wei met schapen. De Kikkenduut hanteert een continuooster.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☒ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van de Kikkenduut weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

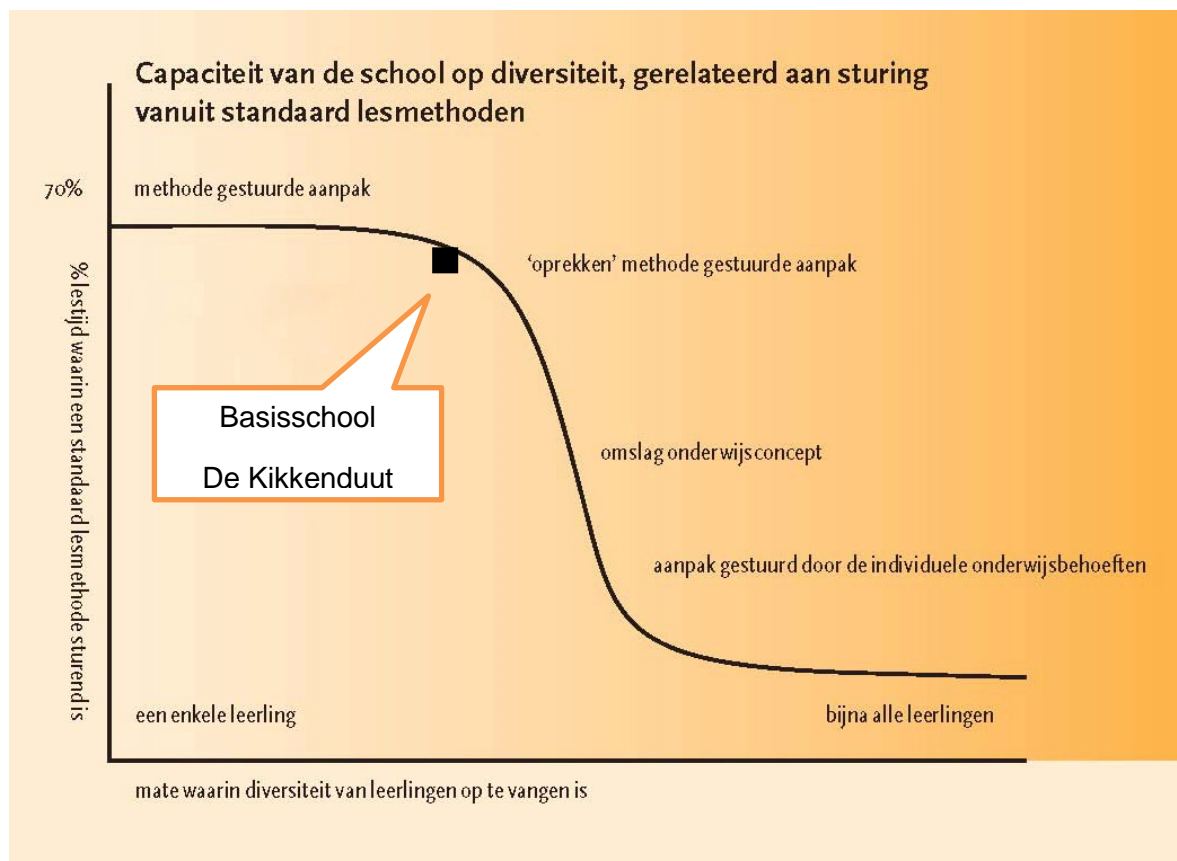
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methodegestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

De Kikkenduut bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

---

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
  - ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

---

- ☐ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☒ onderwijsmaterialen
- ☒ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise
- ☒ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

---

- ☒ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

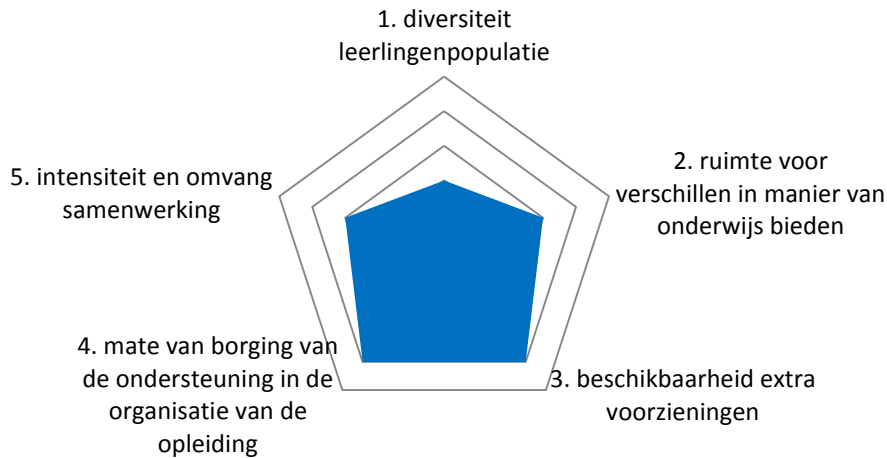
Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

---

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is de Kikkenduut te karakteriseren als een **netwerkschool met kenmerken van een kleine ondersteuningsschool**.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De leerlingenpopulatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland is homogeen te noemen.

De sociaaleconomische achtergrond van de leerlingen wordt vooral gekenmerkt door ouders met een gemiddelde en hoge opleiding. De school heeft geen leerlingegewicht. Er is weinig verschil in culturele achtergrond. Thuis wordt Nederlands/dialect gesproken. De leerlingen verschillen onderling voor wat betreft het niveau van leren en leerstijlen matig. Minder dan 20% van de leerlingen hebben speciale ondersteuning nodig met betrekking tot de informatieverwerking en gedrag

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.

Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

De Kikkenduut hanteert het leerstofjaarklassensysteem waarbij structurering, sturing door de leerkracht en methodisch werken domineren ten opzichte van zelf ontdekken en zelfsturing. De methoden zijn leidend, de leerkracht bepaalt het tempo. Voor de leervakken is de school gericht op kennis verwerven. De geïntegreerde methode van de zaakvakken werken met thema's waardoor meer ruimte ontstaat voor werken met kennis. De opdrachten voor de basisvakken zijn gestructureerd. De zaakvakken in de bovenbouw bevatten meer vrije opdrachten. De school werkt middels directe instructie en zes fasenmodel. Differentiatie geschiedt door het formeren van homogene niveaugroepen.

Het team is gericht op klassikaal leren en minder op individueel en groepjes-leren. Niettemin past men ook coöperatieve werkvormen toe.

De resultaten van de leerling wordt vergeleken met zijn of haar eerdere prestaties aan de hand van de vaardigheidsgroei.

De school evalueert het onderwijs en gebruikt hiervoor de input van het WMK dat elke twee jaar wordt afgenomen.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

- Wanneer het team zich minder laat leiden door de methodesturing, kan meer recht worden gedaan aan de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.
- Het vasthouden aan het leerstofjaarklassensysteem geeft slechts beperkte mogelijkheden voor het verder invullen van passend onderwijs. Het team kan zich oriënteren op alternatieve groeperingsvormen.
- Werken vanuit doelen en leerlijnen, zo nodig eerst voor een beperkt aantal vakken, zorgt er voor dat ondersteuning voor de individuele leerling meer op maat wordt gerealiseerd.
- Het visualiseren en betekenisvol maken van lesdoelen versterkt de betrokkenheid en motivatie bij leerlingen.
- De school kan de discussie aangaan hoe zij de leerling meer betreft in zijn/haar eigen functioneren, hij/zij (deels) eigenaar wordt van zijn/haar leerproces en er zelf (deels) verantwoordelijk voor is. Door het voeren van structurele kindgesprekken op vaste momenten kan de leerkracht de leerling ondersteunen in wat hij/zij wil leren, wat hij/zij daarvoor nodig heeft en hoe de leerling het eigen werk beoordeelt.
- De leerling kan zijn eigen functioneren bijhouden op een eenvoudig in te vullen formulier. Dit zou een begin kunnen zijn van een portfolio. Op een later moment kunnen er eigen en groepspresentaties aan worden toegevoegd, bijvoorbeeld verslagen, werkstukken, tekeningen, foto's van driedimensionale werkstukken, etc. Het 'praat + tekenblad' met de vijf IVO-velden biedt aanknopingspunten voor het kindgesprek.
- Om nog meer te voorzien in de ondersteuningsbehoeften van alle leerlingen kan het schoolteam zich verdiepen in differentiëren op verschillende leerstijlen.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

- Op school zijn er specifieke onderwijsmaterialen beschikbaar voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften voor didactische kenmerken (alternatieve methoden, materialen voor pluskinderen en methode gericht op zelfredzaamheid) en pedagogische/psychologische kenmerken (gericht op sociaal-emotionele ontwikkeling en begrip voor sociale interactie).
- Voor de ruimtelijke omgeving heeft de school extra ruimtes voor didactische begeleiding (handenarbeidlokaal/atelier, technieklokaal, een schooltuin, een dierenverblijf), extra ruimtes voor bewegingsbehoeften (rolstoeltoegankelijkheid, speel-/gymlokaal, extra grootte van de lokalen, gangen, een speelplein met extra kwaliteit) en extra ruimtes voor verzorging/rust (time-out ruimte).

- Specialistische expertise op hbo/vwo-niveau is aanwezig voor ASS, AD(H)D en gedragsproblemen. Buiten de school is expertise snel toegankelijk.
- De school werkt regelmatig tot vaak samen met de SMW, GGD, revalidatiekliniek, leerplicht, de Brede School en de gemeentelijke ketenzorg.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

- De directie kan de teamleden motiveren en de gelegenheid geven zich te scholen in probleemgedrag, hoe hier mee om te gaan op schoolniveau, op groepsniveau en met de individuele leerling.
- Er is een voorlichting gegeven over PBS (Positive Behavior Support). Het team is hier enthousiast over en heeft gedurende enkele weken interventies toegepast. Vanwege de grote werkdruk is dit niet verder van de grond gekomen. Het team kan zich buigen over de vraag of zij een PBS-school willen worden, waardoor vanuit PBS een teamaanpak ontstaat en het handelen van alle medewerkers wordt geïnternaliseerd.
- De school heeft de ambitie als opleidingsschool te fungeren en de samenwerking met de PABO in Tilburg te intensiveren.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De school hanteert de één-zorgroute met betrekking tot handelingsgerichte diagnostiek. De intern begeleider bewaakt dit proces. De leerkracht is verantwoordelijk voor de ondersteuning in de klas, signaleert, schrijft de groepsplannen, voert het uit, evalueert en analyseert. De remedial teacher en de consultant ondersteunen leerlingen buiten de klas. De intern begeleider en leerkracht hebben vier keer per jaar een groepsbespreking. De IB-er ondersteunt alleen als de leerkracht een vraag heeft. Op teamniveau worden twee keer per jaar de leerprestaties en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen met het team besproken en twee keer per jaar heeft de IB-er en leerkracht een leerlingbespreking. De intern begeleider schrijft vooralsnog het ontwikkelingsperspectief. Het OPP wordt om de zes weken besproken met ouders, leerkracht, IB-er en de consultant. De school hanteert het leerlingvolgsysteem KIJK voor de onderbouw en Cito vanaf groep 2. De Kanjertraining wordt ingezet voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. De school is voor de ouders laagdrempelig. School en ouders zijn elkaars partners. Wederzijds informeert men elkaar. Zij worden altijd betrokken bij niveau twee en drie als het gaat om specifieke ondersteuning van hun kind. Ouders hebben soms invloed als het gaat om de uitvoering van de onderwijsbegeleiding in de klas.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

- De Kikkenduut stelt zich open voor ouders in gezamenlijk belang van de kinderen. De school is laagdrempelig en men verwacht dat vragen van ouders bij het team terecht komen. De school kan zich verdiepen in de vraag hoe zij ouders nog meer bij de school kunnen betrekken als educatieve partners.
- De aanwezige ouder gaf de volgende adviezen:
  - Communicatie tussen ouders en school verbeteren. Uit de WMK kwam naar voren dat de behoefte aan goede communicatie bij ouders groot is.
  - Transparant zijn en ouders meer informatie geven over diverse onderwijszaken.
  - Structureel gesprekken voeren met ouders die een kind hebben in de Plusklas.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De Kikkenduut onderhoudt binnen het voedingsgebied vanuit de Brede School regelmatig overleg met vooral educatieve partners. Binnen het bestuur van de Stichting BOOM zijn er veel overlegmomenten en gezamenlijke activiteiten in het kader van Passend Onderwijs. De scholen kennen elkaar op directie- en IB-niveau. Overleg met alle overige reguliere basisscholen binnen Plein013 is minimaal. De school

maakt momenteel geen gebruik van de arrangementen van Plein013, zoals de Taalschool en de Topklas. Er zijn overlegmomenten tussen alle directeuren en IB-netwerken. Plein013 is voor de school goed bereikbaar.

Voor het aannemen van leerlingen van de peuterspeelzaal en verwijzen naar het voortgezet onderwijs vindt een warme overdracht plaats. Het VO geeft na een jaar een terugkoppeling in de vorm van een verslag. De lijnen met de SBO-school (Mozaik) zijn kort. De consultant van De Kikkenduut is ook op de SBO werkzaam. Contact met het SO is minimaal, voornamelijk wanneer een leerling wordt en dit aantal is zeer klein.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Het team hecht waarde aan een veilig pedagogisch schoolklimaat en vindt dat de leerkrachten dit in hoge mate bepalen. De leerkracht doet ertoe. Men gaat uit van het positief welbevinden van het kind. Als het gaat om specifieke ondersteuning, kijkt het team eerst wat in de klas mogelijk is en anders maakt men gebruik van de arrangementen op andere locaties. Financiën en reistijd mogen hierin geen rol spelen. Het gaat om de kwaliteit van het aanbod. Het team ziet zelf grenzen als de leerling een te laag IQ heeft en binnen de groep niet leerbaar is, als er te veel aandacht en/of verzorging naar een leerling uitgaat waardoor de leerkracht nauwelijks aandacht kan geven aan de andere leerlingen en als de leerling een gevaar is voor zichzelf en anderen. De aanwezigen benoemen dat grensoverschrijdend gedrag lijkt te vermeederen en de maatschappij verandert.

Het team heeft een open houding naar ouders, biedt hen een luisterend oor en overlegt samen wat een kind nodig heeft aan ondersteuning.

De meningen zijn verdeeld over de voorkeur van klassenverkleining of extra handen in de klas. In de onderbouw heeft men meer baat bij extra handen. Door klassen te verkleinen behoudt de leerkracht meer het overzicht over de groep. Echter, de klas wordt te klein bij een aantal van minder dan twintig leerlingen. De dynamiek van de groep kan bepalend zijn voor het bieden van de leerkrachtondersteuning, ongeacht kleine of grote groepen. Het team vraagt zich af of de leerlingenresultaten beter zijn in een homogene dan in een heterogene groep. Er wordt gezegd dat in een homogene groep de leerkracht meer tijd heeft voor leerlingen om extra instructie te bieden. De school hanteert de methodesturing. Men vindt het lastig om dit, en daarmee de aandacht voor de leerlingen, los te laten.

De leerkrachten kunnen zorgleerlingen goed bedienen en de school heeft daardoor een goede PR.

Het team van De Kikkenduut heeft de ambitie om de verantwoordelijkheid meer bij de leerling te leggen zodat de leerling eigenaar wordt van zijn of haar eigen leerproces. Het team ziet hiervoor mogelijkheden in het invoeren van een portfolio.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- ☒ weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- ☐ laag
- ☒ gemiddeld
- ☒ hoog
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting

De sociaaleconomische achtergrond van de leerlingen wordt vooral gekenmerkt door ouders met een gemiddelde en hoge opleiding. De schoolfoto van de Kikkenduut geeft aan dat meer dan 90% van de leerlingen de voorschoolse opvang heeft bezocht. De school heeft geen leerlingegewicht.

- *thuis taal:*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting

Alle leerlingen, inclusief de kinderen die zijn geadopteerd, spreken Nederlands/dialect. In de buurt van de school is een AZC. Deze leerlingen kunnen worden aangemeld, mits zij voldoende Nederlands spreken en een intelligentie op groepsniveau hebben zodat zij de lessen goed kunnen volgen.

- *culturele achtergrond*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting

In de culturele achtergrond verschillen leerlingen weinig van elkaar.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Toelichting

Het niveau van leren is matig te noemen waarbinnen ook niveauverschillen zijn. Voor zeven leerlingen is een ontwikkelingsperspectief opgesteld. De eindtoets heeft een gemiddelde score van 535,7. De niveauverschillen van leren tussen leerlingen onderling zijn in de hogere groepen groter ten opzichte van de overige groepen.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Toelichting

De aanwezigen schatten in dat een matig aantal leerlingen ondersteuning nodig hebben met betrekking tot een leerstijl. Er wordt wel ingespeeld op leerstijlen als leerlingen hiervoor zijn onderzocht. Zo zijn er leerlingen die beelden denken. Het team vindt het belangrijk dat leerlingen leren vanuit eigen verantwoordelijkheid en zelfsturing. In de praktijk hebben de leerlingen veelal een afwachtende houding.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

Toelichting

Minder dan 20% van de leerlingen hebben problemen in de informatieverwerking.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

Toelichting

Minder dan 20% van de leerlingen hebben speciale behoeften in gedrag en in de omgang. Schoolbreed wordt de Kanjertraining gebruikt. Leerlingen werken in het algemeen geconcentreerd.

In het afgelopen en huidige schooljaar zijn er geen leerlingen aangemeld voor de arrangementen vanuit Plein013.

De afgelopen vier jaren is het aantal zittenblijvers en verwijzingen naar het S(B)O als volgt:

<i>schooljaar</i>	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
aantal zittenblijvers ³	14	10	14	9
verwijzingen sbo4	1	3	-	-
verwijzingen so5 cat 1	-	-	-	-
verwijzingen so cat 2	-	-	-	-
verwijzingen so cat 3	-	-	-	-

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☐	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☒	☒	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☒	☐	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☒	☐	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☒	☐	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☒	☐	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☐	☐	☒	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☒	☐	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☒	☐	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

Toelichting

De Kikkenduut hanteert het leerstofjaarklassensysteem waarbij structurering, sturing door de leerkracht en methodisch werken domineren ten opzichte van zelf ontdekken en zelfsturing. De methoden zijn leidend, de leerkracht bepaalt het tempo. Voor de leervakken is de school gericht op kennis verwerven. De geïntegreerde methode van de zaakvakken werken met thema's waardoor ruimte ontstaat voor werken met kennis. De opdrachten voor de basisvakken zijn gestructureerd. De zaakvakken in de bovenbouw bevatten meer vrije opdrachten. De school werkt met directe instructie en het zes fasenmodel. Differentiatie geschiedt door het formeren van homogene niveaugroepen.

Het team is gericht op klassikaal leren en minder op individueel en groepjes-leren. Niettemin past men ook coöperatieve werkvormen toe. De school heeft verschillende ambities. Men wil

³ Inclusief de zittenblijvers in de kleutergroepen.

⁴ sbo= speciaal basisonderwijs

⁵ so=speciaal onderwijs

er meer naar toe dat de leerling zijn eigen leerproces stuurt en men wil het maximale uit elke leerling kunnen halen.

Het team is gericht op opbrengstgericht werken. De school streeft er naar 75% van de leerlingen op het minimale niveau te brengen. De resultaten van de leerling worden vergeleken met zijn of haar eerdere prestaties aan de hand van de vaardigheidsgroei. Op het rapport geeft de school de prestaties aan door middel van een cijfer van 1 tot en met 5. De aanwezige ouder geeft aan geen inzicht te hebben op de geldende rapportagenormen en verwacht dat de interpretatie van de rapportcijfers wordt besproken met de leerling en ouders, aannemende dat het rapport voor hen wordt geschreven.

De school evalueert het onderwijs en gebruikt hiervoor de input van het WMK dat elke twee jaar wordt afgenomen.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Toelichting

In de lessen wordt het directe instructiemodel met de zes fasen gehanteerd. Na de instructie volgt de verlengde instructie aan de instructietafel en vervolgens klassenrondes om leerlingen individueel te ondersteunen. De leerlingen in de basisondersteuning krijgen vrijwel geen extra hulp.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☒ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☐ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Toelichting

Leerkrachten differentiëren voor beelddenkers. Verder vindt differentiatie plaats in tijd, ruimte en door gebruik te maken van verschillende onderwijsmaterialen.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Op de teldatum 1 oktober 2015 heeft de Kikkenduut 299 leerlingen, verdeeld over twaalf groepen. Er zijn zes combinatiegroepen, waarvan drie groepen 1/2, één groep 3/4 en één groep 6/7. De groep met de minste leerlingen telt 21 leerlingen en met de meeste 29 leerlingen. Gemiddeld zitten er ongeveer 25 leerlingen in een klas.

De groepen worden bemand door totaal 22 leerkrachten. Verder is er één remedial teacher, twee vakleerkrachten, een onderwijsassistent vanuit Plein 013, twee stagiaires en een LIO-er.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 65%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 90%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 80%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 80%

Toelichting

De leerkrachten zijn alleen op de hoogte van de kerndoelen en leerlijnen van de leerjaren waarin zij hebben gewerkt. De leerkrachten wisselen nauwelijks van groep, omdat men het belang ziet van het opbouwen van expertise voor een bepaalde klas.

De deskundigheid voor het bieden van didactisch maatwerk is sterk gegroeid. De school werkt aan een pedagogisch veilig klimaat met behulp van de Kanjertraining. Leerkrachten benoemen vooral positief gedrag.

Tachtig procent van de leerkrachten gaan de dialoog aan met de leerling om het lesaanbod af te stemmen op de ondersteuningsbehoeften. Dit is niet structureel voor alle leerlingen, alleen voor leerlingen die buiten het basisoniveau functioneren, zoals bijvoorbeeld bij Opmaatwerk, leerlingen met sociaal-emotionele problemen, leerlingen voor wie een OPP is geschreven. Er kan gebruik gemaakt worden van het 'praat + tekenblad'.

Tijdens de klassenbezoeken is opgemerkt dat de leerkrachten oog hebben voor de groep en de individuele leerling. Er is een veilig pedagogisch klimaat in de school opgemerkt. De leerkrachten benoemen de regels en zij zorgen voor rust in de klas. Leerlingen worden door leerkrachten actief bij de les betrokken. Het onderwijs gebeurt voornamelijk vanuit de methodesturing en de leerkracht heeft de leiding in de klas.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☐ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

Toelichting

De begeleiding op de Kikkenduut geschiedt vanuit een teamgerichte aanpak voor:

- het directe instructie en zes fasenmodel
- omgaan met uitgestelde aandacht m.b.v. een blokje
- coöperatieve werkvormen
- klassenmanagement
- gedrag (school- en klassenafspraken, Kanjertraining, PBS)

In de klassenmap is e.e.a. geborgd voor invallers (EHBI, eerste hulp bij invallers).

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

☒	niet of nauwelijks
☐	soms
☐	vaak

Toelichting

Ouders en leerlingen worden nauwelijks betrokken bij de manier van lesgeven. Ouders zijn wel participanten. Zij kunnen een les van de Kanjertraining bijwonen. De school organiseert een extra informatieavond voor ouders. Zij worden geïnformeerd over diverse zaken en zij kunnen specifieke vragen stellen.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Het team van de Kikkenduut heeft de volgende teamexpertise ontwikkeld:

- kennis over opvattingen en aanpak in de onderwijszorg (directe instructiemodel, zes fasenmodel, handelingsgericht werken, werken met leerlijnen, onderwijsconcepten gebaseerd op onderwijsbehoeften van leerlingen zoals coöperatief leren)
- kennis over onderwijszorgvoorzieningen rond de school en in de regio
- een teamaanpak op gedrag (Kanjertaining, afspraken op papier en werkend in de praktijk)
- BVL-school, verkeerseducatie

De school heeft vervolgens een teamlid met kennis over gedrag, een reken- en taalcoördinator, een medewerker intermediair Cultuuronderwijs, een leescoördinator in opleiding en een ICT-coördinator in opleiding.

Als opleidingsschool (OIS) werkt de Kikkenduut vanaf 2015-2016 nauw samen met de PABO in Tilburg.

Nog niet in de volle breedte aanwezig is:

- Competenties om ouders als partner te betrekken bij de onderwijszorg voor hun kind

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
  - in de klassen/groepen: welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?

De school heeft 299 leerlingen en 12 groepen, waarmee het gemiddelde aantal leerlingen per groep uitkomt op 24,9. In totaal is er in de klas **buiten** de handen van de aanwezige groepsleerkracht ongeveer 60 uur extra begeleiding per week beschikbaar. Dit is bijna 5 uur per week per klas gemiddeld. Voor een groot aantal uren worden stagiaires ingezet.

- **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Buiten de groep zet de school voor alle groepen ongeveer 14 uur per week in. Deze uren worden ingevuld door de remedial teacher, de onderwijsassistent en een ouder.

Onderstaand het aantal 'extra handen' beschikbaar **in** de groep **buiten** de handen van de aanwezige groepsleerkracht.

Te gebruiken afkortingen voor functionarissen:

(Lkr. = leerkracht, Vlkr. = vakleerkracht, OA = onderwijsassistent, RT = remedial teacher, AB = ambulant begeleider, OU = ouder/verzorger, LIO = leerkracht in opleiding, ST = stagiaire)

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
1-2	OA	18	75
1-8	RT	8	7
4	LIO		27
5-6	LIO		27
1-2	ST	5,5	
3-4	ST	11	
6-7	ST	5,5	
3-4-5	OU met onderwijsbevoegdheid	1,5	8
6-7-8	Vrijwilliger met onderwijsbevoegdheid	1,5	9
8	ST	11	
1-2, 3-4	OA vanuit Plein013	6 uur t/m december	6
	RT	3	2 (eigen leerlijn)

In diverse groepen wordt op initiatief van de leerkracht gebruik gemaakt van ouderhulp. Activiteiten: flitsen, lezen met een klein groepje, werken met programma's voor begaafde kinderen, enz. Tevens is de school dit jaar opleidingsschool PABO en werkt men met een "onderwijsnest". In groep 1/2 zijn op dezelfde dag twee stagiaires. In groep 3/4 is de stagiaire er vermoedelijk tot februari.

De school heeft tevens een vakleerkracht voor handvaardigheid en dans.

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
3-8	Vlkr handvaardigheid	5	215
1-8	Vlkr dans	2,5	299

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- ☒ alternatieve methodes, nl. taal met blokjes, CBS werkmap begrijpend lezen.
- ☒ gericht op zelfredzaamheid, nl. handleiding voor jezelf

De school heeft een uitgebreide orthotheek en veel materialen voor de pluskinderen.

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken
Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- ☒ methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Kanjertraining, Kijk, kids skills.
- ☒ begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. Kanjertraining.

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen (zoals zitballen, 'sissel'-kussens voor hyperactieve kinderen, fysiotherapeutische materialen voor revaliderende kinderen, basis verpleegmaterialen voor langdurig zieke kinderen, MRT-materialen⁶ aangepast schrijfmateriaal, aangepast meubilair):
Zitkussen, koptelefoons, aangepast meubilair, MRT materialen)

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

- ☒ extra grootte van de lokalen voor de groepen 1/2 , gangen en de centrale hal
- ☒ handenarbeidlokaal/atelier/technieklokaal
- ☒ speel-/gymlokaal
- ☒ schooltuin
- ☒ dierenverblijf

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

- ☒ rolstoeltoegankelijkheid
- ☒ speel/gymruimten

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

- ☒ time-out ruimte⁷

buitenruimten

- ☒ schooltuin
- ☒ dierenverblijf

---

⁶ MRT=motorische remedial teaching

⁷ Het kan zijn dat de ruimte nog niet als zodanig is ingericht, maar wel eenvoudig om te vormen.

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	Expertiseveld
	Ja	visuele beperkingen
	Ja	auditieve beperkingen
	Ja	spraak/taal belemmeringen
	Ja	cognitieve beperkingen
	Ja	motorische beperkingen
	Ja	beperkingen door langdurige ziekte
Ja	Ja	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
Ja	Ja	ADHD en ADD
	Ja	dyslexie
	Ja	overige psychiatrische aandoeningen
Ja	Ja	gedragsproblemen
	Ja	onderwijsachterstanden andere culturen

Toelichting

Er is op school kennis aanwezig van dyslexie.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW			☒	
Bureau Jeugdzorg		☒		
GGD			☒	
GGZ		☒		
MEE		☒		
(Kinder)ziekenhuis	☒			
Revalidatiekliniek			☒	
KDC	☒			
MKD	☒			
Justitiële inrichting	☒			
Gemeente: brede school			☒	
Gemeente; VVE		☒		
Gemeente: schakelklassen		☒		
Gemeente: ketenzorg			☒	

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

De groepsleerkracht is verantwoordelijk voor de uitvoering van de onderwijsondersteuning en schrijft de groepsplannen. De intern begeleider ondersteunt de leerkracht hierbij. De leerkracht voert drie keer per jaar gesprekken met ouders, waarvan er één facultatief is. In groep 8 is er ook nog een adviesgesprek in het kader van de keuze voor het vervolgonderwijs.

De gesprekken worden georganiseerd vanuit school, maar daarnaast zijn er nog incidentele gesprekken.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De groepsplannen zijn een levende documenten. Hierin staat het leerlingenniveau en de ondersteuning beschreven. Er is een onderscheid gemaakt tussen de zorg- en de plusleerlingen. De leerlingen worden ingedeeld op leerniveau. Men probeert de leerlingen zoveel mogelijk bij de groep te houden en men kijkt naar de ondersteuningsbehoeften van iedere leerling. Door de hoeveelheid van deze behoeften en de mate waarin een leerling ondersteuning vraagt, ondervindt de leerkracht regelmatig dat de leerling niet altijd bij de groep gehouden kan worden. Voor zeven leerlingen is een OPP geschreven met een eigen leerlijn op één of meerdere vakgebieden. De leerkracht ondersteunt deze leerlingen in de groep tijdens de instructie. Zowel binnen als buiten de groep krijgen leerlingen extra ondersteuning. Buiten de groep wordt dit door de remedial teacher of consulent gegeven.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

De leerlingvolgsystemen KIJK voor de onderbouw en Cito vanaf groep 2, Cito eindtoets voor groep 8, het maken van trendanalyses en het volgen van individuele ontwikkeling bij de leerling geeft inzicht in de leerprestaties van de groep en individuele leerling. De leeropbrengsten zijn meetbaar. Het geeft het team inzicht of zij afstemt op de onderwijsbehoeften van de leerlingen en hen het juiste aanbod geeft. De school gebruikt de Kanjertraining voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Aan het begin van het schooljaar besteedt het team veel aandacht aan het klassenklimaat. In de eerste twee weken ondernemen zij groepsactiviteiten en stellen de leerlingen groepsregels op. De leerlingen worden bewust gemengd met als doel samen te werken en samen verantwoordelijkheid te dragen en om te kunnen gaan met verschillen.

Het volgsysteem KIJK wordt door leerkrachten en leerlingen ingevuld. De uitkomsten geven een goed beeld. De school gaat onderzoeken of zij gebruik kunnen maken van het volgsysteem van de Kanjertraining (KanVAS) en het pestprotocol. Men is minder tevreden over de Cito-toetsen voor groep 2. Het vraagt veel tijd de toetsen af te nemen en het geeft onvoldoende informatie of leerlingen naar groep 3 kunnen.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

De IB-er bewaakt volgens de één-zorgroute de kwaliteit van de leerlingenzorg en het proces. Handelingsgericht en planmatig werken zorgt voor verbetering van de kwaliteit van het onderwijs en de leerlingenzorg. Vier keer per jaar zijn er groepsbesprekingen. Twee keer per jaar worden de toetsresultaten bekeken. De intern begeleider voert wel eens onderzoekjes uit (Pi-dictee), neemt het lezen onder de loep en voert gesprekken met leerlingen met behulp van het 'praat + tekenblad'. De consulent heeft expertise van motorische beperking.

De school heeft in het kader van leerlingondersteuning een zorgplan ontwikkeld waar men trots op is. De IB-er ondersteunt alleen als de leerkracht een vraag heeft. Deze werkwijze werkt voor beide partijen goed. Samen formuleren zij de hulpvraag en zetten zij vervolgstapen uit (niveau 1). Overleg kan ook plaatsvinden met de leerkracht, IB-er en consulent die meer expertise heeft m.b.t. de gestelde hulpvraag (niveau 2). De hulpvraag kan ingebracht worden in het ondersteuningsteam waar behalve de leerkracht, IB-er en consulent meerdere disciplines aanwezig zijn, zoals de ouders, de schoolmaatschappelijk werker, de verpleegkundige, de leerplichtambtenaar en de directeur (niveau 3).

De school heeft twee bouwcoördinatoren (onder- en bovenbouw). Bij de aanname van een kleuter in groep 1 start men met een intake. Op teamniveau worden twee keer per jaar de leerprestaties en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen met het team besproken en twee keer per jaar heeft de IB-er en leerkracht een leerlingbespreking. De intern begeleider schrijft het ontwikkelingsperspectief (OPP). Het is de bedoeling dat de leerkracht dit in de toekomst zelf gaat schrijven. Elke zes weken is er een gesprek rondom het OPP met ouders, de leerkracht, IB-er en consulent. Het gesprek kost volgens de IB-er wel veel tijd en soms is de groep te groot.

Twee keer per jaar maakt de IB-er trendanalyses, zij denkt mee met de leerkrachten en zij reikt hen adviezen aan. De directeur draagt de eindverantwoordelijkheid van de school.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

De Kikkenduut heeft protocollen voor medicijnverstrekking, toetsafname, vervroegde doorstroming, groepsverdeling, doubleren/verlengen, dyslexie, hoogbegaafdheid, pestprotocol en een weglloopprotocol. Het dyslexieprotocol zal worden gewijzigd en men is bezig met een protocol voor dyscalculie.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
  - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
  - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
  - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
  - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

De school is voor de ouders laagdrempelig, ouders vinden gemakkelijk de weg naar de leerkracht. Het team biedt hen een luisterend oor. De ouders worden als mondig genoemd. School en ouders zijn elkaars partners. Wederzijds informeert men elkaar. Zij worden altijd betrokken bij niveau twee en drie als het gaat om specifieke ondersteuning van hun kind. Ouders hebben soms invloed als het gaat om de uitvoering van de onderwijsbegeleiding in de klas. Wanneer er collegiale consultatie plaatsvindt buiten de school, vraagt de school ouders om toestemming.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

De Kikkenduut deelt het voedingsgebied met acht andere basisscholen waaronder een SBO-school. In Moergestel bevinden zich twee basisscholen. Vanuit de Brede School is er veelvuldig overleg met vooral educatieve partners.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Overleg met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013 is minimaal. Er bestaat de mogelijkheid om elkaar te consulteren. Directeuren komen een aantal keren per jaar bij elkaar. Verder bestaat er een IB-netwerk binnen Plein 013.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Binnen het bestuur van de Stichting Opmaat zijn er veel overlegmomenten en gezamenlijke activiteiten in het kader van Passend Onderwijs. De scholen kennen elkaar op directie- en IB-niveau.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Binnen Plein 013 zijn er diverse arrangementen beschikbaar voor de leerlingen waar de school gebruik van kan maken. Een consultant is voor een bepaald aantal uren aan de school verbonden. Er zijn overlegmomenten tussen alle directeuren. Vier keer per jaar worden netwerken voor intern begeleiders georganiseerd om de deskundigheid te bevorderen. De helpdesk en de directeur van het samenwerkingsverband is goed bereikbaar.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

Er is minder contact met betrekking tot VVE. Het contact verloopt via de consultant. Vanuit de peuterspeelzaal is een warme overdracht. Ook vindt een warme overdracht plaats met de meeste scholen van het voortgezet onderwijs. Na een jaar is er een terugkoppeling in de vorm van een verslag.

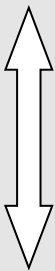
- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

De lijnen met de SBO-school (Mozaik) zijn kort. De consultant van De Kikkenduut is ook op de SBO werkzaam. Contact met het SO is minimaal, voornamelijk wanneer een leerling wordt verwezen en dit aantal is zeer klein.

Opbrengsten uit het teamgesprek

Er is een teamgesprek gevoerd aan de hand van stellingen. Deze zijn bewust ambigu geformuleerd om de discussie op te roepen. Collega's hebben op persoonlijke titel hun mening gegeven en deze uitlatingen hoeven niet automatisch overeen te stemmen met het schoolbeleid. In het volgende overzicht is de weging van de argumenten op basis van consensus door de aanwezige collega's weergegeven. De eerste vijf gearceerde stellingen zijn voor het team de sterkste en/of belangrijkste argumenten die een rol spelen rond de realisering van Passend Onderwijs.

Rangorde	Team
<div style="text-align: center;"> </div>	Sterk argument
	De veiligheid in de groep wordt in hoge mate bepaald door leerkrachtvaardigheden.
	Liever arrangementen op aparte leslocaties, dan arrangementen in de reguliere klas.
	Ouders hebben geen verstand van onderwijs en daarom kan de school beter bepalen wat een passend onderwijsaanbod is.
	Dankzij Passend Onderwijs worden leerkrachten nog deskundiger.
	Door Passend Onderwijs krijgt de 'gewone' leerling te weinig aandacht.
	Liever klassenverkleining dan extra handen.
	Hoe homogener de groep, des te beter de leerprestaties.
	Door de methodesturing in het onderwijs creëren wij 'buitenbeentjes'.
	Veel 'zorg'leerlingen op een school schrikt ouders af – dat is geen goede PR.
	Aanmelding is een ding: een leerling kan de school veel geld gaan kosten.
	De reistijd voor een leerling mag niet meer zijn dan een half uur heen en een half uur terug.
	Ik merk niet zoveel van Passend Onderwijs.
Zwak argument	

Afsluitende opmerkingen:

De teamleden van de Kikkenduut hebben oog voor alle leerlingen en zijn ambitieus. De aangegeven groeimogelijkheden bieden kansen om meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs te kunnen bieden, maar ook om de 'gewone' leerlingen meer aan hun specifieke onderwijsbehoeften aangepast onderwijs te bieden. Of een dergelijke groei wenselijk is, is vanzelfsprekend afhankelijk van de opvattingen van de school, haar schoolbestuur en het samenwerkingsverband waar zij deel van uitmaakt.

De Kikkenduut toont zich net als de andere scholen van het samenwerkingsverband een open, gastvrije school die de discussie rond de onderwijsondersteuning naar aanleiding van de ontwikkelingen rond Passend Onderwijs graag aangaat.

Hopelijk ondersteunt dit rapport het team bij deze discussie.

Met dank voor de prettige ontvangst,

Ina Latuputty
(Auditor Sardes)